

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 141/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Δ')

Συνεδρίαση της 22^{ας} Σεπτεμβρίου 2020

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος Χρυσασφούλας Αυγερινού, Αντιπρόεδρου ΝΣΚ.

Μέλη: Αικατερίνη Γρηγορίου, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Θεόδωρος Τσιράς, Στέργιος Κίκας, Δημήτριος Κατωπόδης, Μιχαήλ Τζουβάρας, Ευτυχία Κασομένου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Γεώργιος Σινάνης, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας/Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας/Δ' Κλάδου/Διεύθυνσης Οικονομικού (ΔΕ'), με αριθμό πρωτ. Φ.860/ΑΔ.6970Σ.1248/2-7-2020, που υπογράφεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται στα πλαίσια εφαρμογής της παραγράφου 16 του άρθρου 1 του ν.3257/2004 (το οποίο αντικατέστησε το άρθρο 64 του ν.δ/τος 1400/1973):

- α) αν ως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ), κατά την παράγραφο 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973 (όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001 και ισχύει) νοούνται τα περιοριστικά αναφερόμενα στον ν. 4485/2017 και
- β) αν μπορούν να υπαχθούν στην ανωτέρω διάταξη Αξιωματικοί που εκλέγονται μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και Ανωτάτων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΤΕΙ) της αλλοδαπής.
-

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ'), γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1.- Με την από 4-4-2018 αναφορά του ο Υποσμηναγός Η.Ν., ο οποίος παραιτήθηκε την ίδια ως άνω ημερομηνία, γνωστοποίησε στην Υπηρεσία ότι η παραίτησή του οφείλεται στο γεγονός ότι έχει εκλεγεί μέλος του Διδακτικού Προσωπικού του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου της Κύπρου και ζήτησε να γίνει δεκτή αυτή κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973, όπως αυτό ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001, ήτοι χωρίς την καταβολή αποζημίωσης στο Ελληνικό Δημόσιο, καθόσον δεν είχε εκπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο παραμονής στο στράτευμα.

2.- Με τα δεδομένα ότι α) κατά το άρθρο 1 του ν. 4485/2017 η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στη χώρα από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Τ.Ε.Ι.), τα οποία είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) πλήρως αυτοδιοικούμενα και τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, β) με τη Γνωμοδότηση με αριθμό 156/2006 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (η οποία έγινε αποδεκτή), έγινε δεκτό ότι οι αξιωματικοί που μνημονεύονται στην ειδική διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001, που αντικατέστησε την παράγραφο 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/73 (ήτοι όσοι εκλέγονται μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ ή Ερευνητικού Προσωπικού των ΤΕΙ) εξαιρούνται του περιορισμού χρόνου παραίτησέως τους και ως εκ τούτου δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις της παραγράφου 16 του άρθρου 1 του ν. 3257/2004 και γ) δεν διευκρινίζεται αν η ανωτέρω εξαίρεση αναφέρεται μόνο στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή δύναται να εφαρμοστεί και για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, υποβλήθηκε το εξεταζόμενο ερώτημα.

Νομοθετικό Πλαίσιο.

3.- Στις διατάξεις των άρθρων **34** και **64** του **ν.δ/τος 1400/1973** «Περί Καταστάσεων των Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων» (Α' 114)¹, ορίζονται, πλην άλλων, και τα εξής:

«Άρθρο 34

¹ Όπως το άρθρο 34 ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001 (Α' 102) και το άρθρο 64 μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 1 ν. 3257/2004 (Α' 143)

1. ... 4. Οι μόνιμοι εν ενεργεία αξιωματικοί, εάν συνεπλήρωσαν τον προς απόληψιν συντάξεως νενομισμένον χρόνον και εξεπλήρωσαν τας βάσει των κειμένων διατάξεων ανειλημμένας υποχρεώσεις παραμονής των εις το Στράτευμα, δύνανται να υποβάλουν αίτησιν αποστρατείας.

5. Εάν εξεπλήρωσαν μόνον τας ανειλημμένας υποχρεώσεις παραμονής των εις το Στράτευμα, δύνανται να υποβάλουν αίτησιν παραίτησεως.

6. Από τον παραπάνω περιορισμό εξαιρούνται: 1) οι Αξιωματικοί του Θρησκευτικού Σώματος και 2) οι Αξιωματικοί που εκλέγονται μέλη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. ή ερευνητικού προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Για τις ως άνω κατηγορίες αξιωματικών η αποδοχή της αίτησης παραίτησης μπορεί να γίνει δεκτή οποτεδήποτε και πριν από τη συμπλήρωση των ανειλημμένων τους υποχρεώσεων.

7.....».

«Άρθρο 64

1. Οι απόφοιτοι από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Σ.Ε.Ι.) και τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.) αξιωματικοί αναλαμβάνουν από την ονομασία τους ως Ανθυπολοχαγών, Σημαιοφόρων ή Ανθυποσμηναγών υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.) για χρόνο διπλάσιο των ετών φοίτησής τους, όπως αυτά καθορίζονται από τους Οργανισμούς των Α.Σ.Ε.Ι. και τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων (Σ.Σ.Α.Σ.).

2.

16. Όσοι εξέρχονται από το στράτευμα λόγω παραίτησης ή απόταξης ή λόγω υποβολής ειδικής έκθεσης αποστρατείας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 2439/1996 (ΦΕΚ 219 Α), υποχρεούνται να καταβάλουν υπέρ του Δημοσίου αποζημίωση ίση με το γινόμενο του βασικού μισθού του κατεχόμενου βαθμού επί τους υπολειπόμενους μήνες υποχρέωσης παραμονής στο στράτευμα. Όσοι αποχωρήσουν με αίτησή τους πριν από την εκπλήρωση των ανειλημμένων υποχρεώσεών τους και έχουν εκπαιδευτεί στο εξωτερικό υποχρεούνται να καταβάλουν εκτός από την ανωτέρω αποζημίωση και τη δαπάνη της εκπαίδευσής τους. Η αποζημίωση ή η δαπάνη εκπαίδευσης, κατά περίπτωση, καταλογίζεται και βεβαιώνεται ως δημόσιο έσοδο κατά τις διατάξεις του άρθρου 55 του π.δ. 16/1989 (ΦΕΚ 89 Α).

17. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται για όσους εξέρχονται για λόγους υγείας.»

4.- Στις διατάξεις του άρθρου **16 του Συντάγματος** ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 16

1. Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες, η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Η ακαδημαϊκή ελευθερία και η ελευθερία της διδασκαλίας δεν απαλλάσσουν από το καθήκον της υπακοής στο Σύνταγμα.

2. Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλάσή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες. 3... 4...

5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους...

6. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί. Το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό τους επιτελεί επίσης δημόσιο λειτουργήμα, με τις προϋποθέσεις που νόμος ορίζει. Τα σχετικά με την κατάσταση όλων αυτών των προσώπων καθορίζονται από τους οργανισμούς των οικείων ιδρυμάτων. Οι καθηγητές των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν μπορούν να παυθούν προτού λήξει σύμφωνα με το νόμο ο χρόνος υπηρεσίας τους παρά μόνο με τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 88 παράγραφος 4 και ύστερα από απόφαση συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει το όριο της ηλικίας των καθηγητών των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων· εωσότου εκδοθεί ο νόμος αυτός οι καθηγητές που υπηρετούν αποχωρούν αυτοδικαίως μόλις λήξει το ακαδημαϊκό έτος μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους.

7. Η επαγγελματική και κάθε άλλη ειδική εκπαίδευση παρέχεται από το Κράτος και με σχολές ανώτερης βαθμίδας για χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο από τρία χρόνια, όπως προβλέπεται ειδικότερα από το νόμο, που ορίζει και τα επαγγελματικά δικαιώματα όσων αποφοιτούν από τις σχολές αυτές. 8. ... 9. ...».

5.- Στις διατάξεις των άρθρων **1** και **2** του **ν. 4485/2017** «*Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις*» (Α' 114) ορίζονται και τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1

Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης - Νομική μορφή των Α.Ε.Ι.

1. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.). Τα Α.Ε.Ι. είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενα και τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

2. Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο διακριτούς παράλληλους τομείς:

α) τον πανεπιστημιακό τομέα, που περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Πανεπιστήμια», β) τον τεχνολογικό τομέα, που περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) και την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.), τα οποία στο εξής αναφέρονται ως «Τ.Ε.Ι.».

«Άρθρο 2

Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, νοούνται ως:

α)....ια) «μέλη Δ.Ε.Π.»: το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό των Α.Ε.Ι. το οποίο αποτελείται από καθηγητές πρώτης βαθμίδας, αναπληρωτές καθηγητές, επίκουρους καθηγητές και υπηρετούντες λέκτορες. Ως υπηρετούντες λέκτορες νοούνται οι υπηρετούντες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου λέκτορες Πανεπιστημίων και καθηγητές εφαρμογών Τ.Ε.Ι.. Η αρχαιότητα μέλους Δ.Ε.Π. ανά βαθμίδα προσδιορίζεται με βάση την ημερομηνία δημοσίευσης της πράξης διορισμού στην οικεία βαθμίδα μέλους Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι.....».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

6.- Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα, σύμφωνα με τις δύο γνώμες που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση ενώπιον του Τμήματος, ίσως αφορά το περιεχόμενο του νομικού προβληματισμού της

υπηρεσίας, το εύρος εντεύθεν της σχετικής γνωμοδοτικής αρμοδιότητάς του και εν τέλει του τιθέμενου ερωτήματος:

A. Κατά τη γνώμη της **πλειοψηφίας**, που απαρτίσθηκε από τον Προεδρεύοντα Αντιπρόεδρο Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο και τους Νομικούς Συμβούλους, Αικατερίνη Γρηγορίου, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτη Παππά, Στέργιο Κίκα, Δημήτριο Κατωπόδη, Μιχαήλ Τζουβάρα και Ευτυχία Κασομένου, (ψήφοι οκτώ - 8), με την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής Πάρεδρος ΝΣΚ Γεώργιος Σινάνης (γνώμη χωρίς ψήφο):

7.- Το Ν.Σ.Κ. σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 (περ. β) και 6 (παρ. 2γ και 6) του ν.3086/2002 «*Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κατάσταση των Λειτουργών και Υπαλλήλων του*» (Α'324), που εκδόθηκε σε εκτέλεση του άρθρου 100^Α του Συντάγματος, εκδίδει γνωμοδοτήσεις σε ερωτήματα που υποβάλλονται σύμφωνα με τον τύπο και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στον Οργανισμό αυτό προκειμένου να καθοδηγήσει τη Διοίκηση επί των νομικών προβληματισμών της κατά την ερμηνεία και εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων, η σχετική δε αρμοδιότητα υποβολής του ερωτήματος ανήκει, κατ' αρχήν, στον οικείο Υπουργό. Στην προκειμένη περίπτωση, από την εκτίμηση, καταρχάς, του περιεχομένου του υπό εξέταση ερωτήματος προκύπτει αμέσως ότι δεν τίθεται από την υπηρεσία και τον αρμόδιο Υπουργό οποιοσδήποτε προβληματισμός για τη συμβατότητα των διατάξεων των ως άνω άρθρων 34 και 64 του ν.δ/τος 1400/1973 προς τις διατάξεις για την ελευθερία κίνησης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και ειδικότερα παραβίασης των άρθρων 45 και 49 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.).² Το τεθέν ερώτημα αφορά αμιγώς την ερμηνεία συγκεκριμένων εθνικών διατάξεων που αναφέρονται σε αυτό, ενώ από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι ανέκυψε οποιοδήποτε εμπόδιο από πλευράς του Ελληνικού Κράτους στην άσκηση επαγγέλματος από τον ενδιαφερόμενο στην αλλοδαπή και δη σε κράτος μέλος της Ε.Ε.

8.- Ανεξαρτήτως αυτών, προκειμένου να εξετασθεί το ζήτημα συμβατότητας ή μη της εθνικής μας διάταξης προς την ως άνω Κοινοτική νομοθεσία πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένα και πλήρη νομικά και πραγματικά δεδομένα των προς σύγκριση καταστάσεων προκειμένου να μπορεί να κριθεί, κατά πρώτον, αν υφίσταται, εξαιρετικώς, περίπτωση ανισότητας και διάκρισης και συνεπώς περιορισμός στην ελεύθερη κυκλοφορία ημεδαπού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περαιτέρω δε αν ο

² Πρώην άρθρα 39 και 43 Σ.Ε.Κ. αντίστοιχα

τυχόν περιορισμός μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένος και σύμφωνος με την αρχή της αναλογικότητας. Στην προκείμενη όμως περίπτωση, πέραν της έλλειψης του βασικού στοιχείου της αλλοδαπότητας του υποκειμένου της υποχρέωσης (καταβολής αποζημίωσης), δεν υπάρχουν και άλλα αναγκαία στοιχεία προς κρίση, όπως επί παραδείγματι σχετικά με τη νομική μορφή του αλλοδαπού Πανεπιστημίου (ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ.), τη σχέση εργασίας του ενδιαφερόμενου με αυτό (μόνιμος ή επί συμβάσει ιδιωτικού δικαίου, αορίστου ή ορισμένου χρόνου), τις διαδικασίες επιλογής του, προς σύγκριση με τα ισχύοντα για τα μέλη των εθνικών ΑΕΙ και ΤΕΙ. Για τους λόγους αυτούς και υπό την ως άνω έννοια δεν τυγχάνει αυτεπαγγέλτως εξεταστέο το ανωτέρω ζήτημα από το Ν.Σ.Κ.

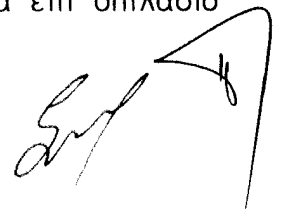
9.- Περαιτέρω επί του ερωτήματος ειδικότερα, κατά τη γνώμη αυτή, με τις διατάξεις των παραγράφων 4 έως 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973 ρυθμίζεται η δυνατότητα των μονίμων αξιωματικών να υποβάλλουν αιτήσεις αποστρατείας ή παραίτησης και καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την άσκηση του ανωτέρω δικαιώματος κατά περίπτωση. Ορίζεται πιο συγκεκριμένα ότι οι ανωτέρω αξιωματικοί, εάν εκπλήρωσαν τις ανειλημμένες υποχρεώσεις παραμονής τους στο Στράτευμα αλλά όχι και τον νενομισμένο χρόνο προς λήψη σύνταξης, μπορούν να υποβάλουν αίτηση παραίτησης (η οποία κατά την παρ. 9 του ίδιου ως άνω άρθρου είναι ούτως ή άλλως εν καιρώ ειρήνης δυνητική για τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας), πλην όμως εισάγεται εξαίρεση για τους αξιωματικούς του Θρησκευτικού Σώματος και τα μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ και ΤΕΙ, για τους οποίους ορίζεται ότι, η αποδοχή της αιτούμενης παραίτησης μπορεί να γίνει δεκτή οποτεδήποτε και πριν από την συμπλήρωση των ανειλημμένων τους υποχρεώσεων.

10.- Με τη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 3257/2004 με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 64 του ν.δ/τος 1400/1970, ο νομοθέτης επιχείρησε να εκσυγχρονίσει το νομικό πλαίσιο αναφορικά με τις υποχρεώσεις παραμονής στο στράτευμα των μονίμων αξιωματικών, τόσο σε σχέση με την αρχική εκπαίδευσή τους όσο και με την μεταγενέστερη εξειδίκευσή τους. Οι ρυθμίσεις αυτές θεσπίστηκαν ώστε να εναρμονισθεί η ελληνική νομοθεσία προς τις συμβατικές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η χώρα μας με την κύρωση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη (ν.1426/1984), ο οποίος, μεταξύ άλλων, ορίζει στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 αυτού ότι τα συμβαλλόμενα κράτη-μέλη «*αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύουν με αποτελεσματικό τρόπο το δικαίωμα του εργαζομένου να κερδίζει την ζωή του με*

εργασία που αναλαμβάνει ελεύθερα». Με την παράγραφο 16 του ανωτέρω άρθρου 64 του ν.δ/τος 1400/1970, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει, οι μόνιμοι αξιωματικοί των Ενόπλων Δυνάμεων μπορούν να υποβάλλουν τις παραιτήσεις τους και πριν τη συμπλήρωση των ανειλημμένων τους υποχρεώσεων παραμονής στο στράτευμα, υποχρεώνονται όμως να καταβάλουν, στην περίπτωση αυτή, υπέρ του Δημοσίου αποζημίωση, ίση με το γινόμενο του βασικού μισθού του κατεχόμενου βαθμού επί τους απολειπόμενους μήνες υποχρέωσης παραμονής στο στράτευμα.

11.- Η εν λόγω υποχρέωση παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις και συνακόλουθα η υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης των αξιωματικών συνιστά θεμιτό περιορισμό του δικαιώματός τους για ελεύθερη επιλογή, άσκηση και αλλαγή επαγγέλματος, καθόσον αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση υπέρτερου σκοπού δημοσίου συμφέροντος, δηλαδή της οργάνωσης και του προγραμματισμού των Ενόπλων Δυνάμεων για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία τους και την εκτέλεση της αποστολής τους, είναι δε σε κάθε περίπτωση συναφής προς το αντικείμενο και το χαρακτήρα του επαγγέλματος που οι αξιωματικοί επιλέγουν και της δημόσιας υπηρεσίας που αναλαμβάνουν. Το δημόσιο συμφέρον αυτονοήτως επιβάλλει να διαθέτουν οι Ένοπλες Δυνάμεις διαρκώς αξιόμαχο και ειδικευμένο στελεχιακό δυναμικό ανάλογα με τις ανάγκες τους, το οποίο μάλιστα εκπαιδεύεται με σχεδιασμό και δαπάνες του Δημοσίου, και δεν επιτρέπεται να αποστερούνται αιφνίδια και πρόωρα των υπηρεσιών των ανώτερων στελεχών τους, καθόσον σε τέτοια περίπτωση ανατρέπεται πλήρως ο προγραμματισμός και η οργάνωσή τους και καθίσταται προβληματική η αποτελεσματικότητά τους κατά την άμυνα της χώρας.

12.- Από την παγιωθείσα νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Ολ. 2313/2013, 2475/2011, V Τμ. 1261/2019, 3825/2013, 1627/2011 κ.α.) γίνεται δεκτό ότι τόσο η πρόβλεψη υποχρεωτικής παραμονής στο στράτευμα για εύλογο χρονικό διάστημα, όσο και η καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης, δεν συνιστούν αναγκαστική εργασία, δεν συνιστούν κύρωση και δεν έχει κατά κανένα τρόπο χαρακτήρα «ποινής» δεδομένου ότι δεν απαγορεύουν την αποχώρηση από τις Ένοπλες Δυνάμεις και την αλλαγή επαγγέλματος, αλλά απαιτούν απλώς την αποκατάσταση των δαπανών στις οποίες έχει υποβληθεί το Δημόσιο προκειμένου να αποκτήσει ειδικευμένα στελέχη για την κάλυψη των αναγκών του. Περαιτέρω δε, ότι οι ανωτέρω περιορισμοί της υποχρεωτικής παραμονής στο στράτευμα επί διπλάσιο

διάστημα του εκάστοτε χρόνου φοίτησης ή της καταβολής αποζημίωσης αντίστοιχης με τους υπολειπόμενους μήνες σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης, δεν αντίκεινται στα άρθρα 5 και 22 του Συντάγματος καθώς και στα άρθρα 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και 1 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη.

13.- Επίσης, σύμφωνα με την προαναφερθείσα νομολογία, οι περιορισμοί αυτοί είναι πρόσφοροι, εύλογοι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου με την επιβολή τους προφανούς σκοπού γενικού συμφέροντος, της τροφοδότησης δηλαδή των Ενόπλων Δυνάμεων για εύλογο χρονικό διάστημα με ειδικευμένα και ικανά στελέχη, σκοπός ο οποίος δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί με άλλον λιγότερο επαχθή τρόπο, καθόσον χρόνος παραμονής μικρότερος του διπλάσιου του χρόνου φοίτησης του αξιωματικού στην αντίστοιχη στρατιωτική σχολή αφενός δεν είναι αρκετός για την απόσβεση του κόστους εκπαίδευσής του, λαμβανομένης υπόψη και της εμπειρίας που απαιτείται εν τω μεταξύ να αποκτήσει για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων του και αφετέρου δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη διαρκή και αδιάλειπτη στελέχωση των Ενόπλων Δυνάμεων με εξειδικευμένο προσωπικό. Ειδικότερα, σε περίπτωση πρόβλεψης μικρότερου χρόνου υποχρεωτικής παραμονής, σε συνδυασμό με την πιθανότητα μαζικών πρόωρων αποχωρήσεων, δεν θα ήταν εφικτός ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός των Ενόπλων Δυνάμεων και η αποτροπή της αιφνιδιαστικής αποδυνάμωσής τους λόγω της έλλειψης του απαιτούμενου εκπαιδευμένου σε στρατιωτική σχολή προσωπικού, καθόσον δεν θα ήταν δυνατή η έγκαιρη αντικατάσταση των αξιωματικών αυτών με άλλους εξίσου εκπαιδευμένους ώστε να διασφαλίζεται η άμυνα της χώρας. Ο νομοθέτης επιδιώκει να κατοχυρώσει για το κράτος, το οποίο εξασφαλίζει δωρεάν εκπαίδευση και παροχές στις παραγωγικές στρατιωτικές σχολές, αφενός μεν την ανταπόδοση της υπηρετήσεως των αποφοίτων επί ορισμένο χρονικό διάστημα, αφετέρου δε την εξασφάλιση των απαραίτητων για τις ένοπλες δυνάμεις εκπαιδευμένων στελεχών για την εύρυθμη λειτουργία της και κατ' επέκταση για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Άλλωστε οι διατάξεις του άρθρου 34 του ανωτέρω ν.δ/τος που προβλέπουν υπό προϋποθέσεις την κατ' εξαίρεση έξοδο του προσωπικού του Ελληνικού Στρατού πριν λήξει ο χρόνος υποχρεωτικής υπηρεσίας, προσφέρουν ένα αντικειμενικό όριο για την κάμψη της απόλυτης εφαρμογής της απαγόρευσης του νόμου, ώστε η εν λόγω διάταξη να ανταποκρίνεται στην αρχή της αναλογικότητας (πρβ. Γν. ΝΣΚ 498/2003).

14.- Με δεδομένο το προαναφερόμενο νομοθετικό πλαίσιο, έγινε δεκτό με την με αριθμό 156/2006 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ (η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας) ότι εάν οι αξιωματικοί που έχουν επιλεγεί ως μέλη ΔΕΠ, παραιτούμενοι είχαν υποχρέωση να καταβάλουν την εν λόγω αποζημίωση στο Δημόσιο, τότε η εξαιρετική διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973, όπως ισχύει μετά το ν. 2913/2001, δεν θα είχε νόημα και επομένως, οι διατάξεις της παραγράφου 16 του άρθρου 1 του ν. 3257/2004 δεν τυγχάνουν εφαρμογής ως προς τους αξιωματικούς που υποβάλλουν παραίτηση σύμφωνα με αυτή.

15.- Περαιτέρω, με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η ελεύθερη ανάπτυξη της επιστήμης, ως θεμελιώδης σκοπός του Κράτους, και καθορίζονται οι βασικές προϋποθέσεις και αρχές που πρέπει να διέπουν την παροχή της ανώτατης εκπαίδευσης, για την οποία θεσπίζονται συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά πλαίσια που οριοθετούν την δράση όχι μόνο της διοίκησης, αλλά και του κοινού νομοθέτη, κατά την ρύθμιση από αυτόν των σχετικών θεμάτων. Κατά την έννοια των συνταγματικών αυτών διατάξεων, η ανώτατη εκπαίδευση, σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και την διδασκαλία, παρέχεται από αυτοτελή ιδρύματα, που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, συμφώνως αφενός μεν προς την αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και αφετέρου την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων αυτών. Προς εκπλήρωση των σκοπών αυτών το Κράτος υποχρεούται να εξασφαλίζει την αναγκαία υποδομή, να διαθέτει τα απαραίτητα οικονομικά μέσα και να διασφαλίζει τις εν γένει προϋποθέσεις για την ακώλυτη άσκηση από τα μέλη του προσωπικού των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της διδακτικής και ερευνητικής τους δραστηριότητας, όπως ρητά ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος, καθιερώνοντας «δικαίωμα» των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να ενισχύονται οικονομικά από το Κράτος (πρβλ. ΣτΕ 479/2018 Ολ, 4008-9/2000 επταμ, 4006/2000 επταμ, 3913/2000, 3914/2000, 3904/2000).

16.- Για την πραγματοποίηση της επιστημονικής έρευνας και διδασκαλίας, μέσα στο πλαίσιο των αρχών της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της αυτοδιοίκησης των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ο συνταγματικός νομοθέτης προέβλεψε την ύπαρξη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού, τα μέλη του οποίου εκλέγονται με ειδική

αυστηρή διαδικασία (άρθρα 3 και 13 του ν.1268/1982, 1, 3, 15 και 16 του ν. 1404/1983 [για τα ΤΕΙ, στον οποίο αναφέρονται ως Επιστημονικό Προσωπικό], 1 και 2 του ν. 2916/2001, 1 και 16-18 του ν. 4009/2011, 1 και 2 του ν.4574/2017). Η διαδικασία εκλογής των μελών ΔΕΠ, τα οποία αναγνωρίζονται ως δημόσιοι λειτουργοί τελούντες υπό ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς εγγυώμενο την προσωπική και λειτουργική τους ανεξαρτησία, υπόκειται σε έλεγχο νομιμότητας από τον Υπουργό Παιδείας. Μεταξύ δε των εγγυήσεων αυτών περιλαμβάνεται και η απορρέουσα από την, κατά το άρθρο 16 του Συντάγματος, φύση των καθηκόντων τους και της αποστολής τους ως ακαδημαϊκών διδασκάλων και ερευνητών, καθώς και η, λόγω των αυξημένων τυπικών και ουσιαστικών προσόντων τους, υποχρέωση εξασφάλισης των απαραίτητων προϋποθέσεων για την άσκηση του έργου τους, προεχόντως δε ο καθορισμός αποδοχών ειδικώς προβλεπομένων γι' αυτούς, κατ' εκτίμηση των ειδικών συνθηκών άσκησης του λειτουργήματός τους και ύψους αναλόγου προς αυτό, που αφενός μεν να τους επιτρέπει να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, αφετέρου δε να καθιστά τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ελκυστικά για νέο υψηλής στάθμης επιστημονικό προσωπικό. Οίκοθεν νοείται, ότι οι υποχρεώσεις αυτές του Κράτους συσχετίζονται, σε μεγάλο βαθμό, με τις οικονομικές δυνατότητες εκάστης περιόδου (πρβλ. ΣτΕ 479/2018, 4741/2014 Ολομ.).

17.- Στην προκειμένη περίπτωση τίθεται το ζήτημα, εάν η προαναφερθείσα εξαιρετική ρύθμιση περί απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής της ειδικής αποζημίωσης του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973, καταλαμβάνει εν γένει όσους εκλέγονται μέλη ΔΕΠ ακόμη και σε Ιδρύματα της αλλοδαπής ή αυτή περιορίζεται αμιγώς στα μέλη ΔΕΠ της Ελληνικής Επικράτειας. Από την γραμματική διατύπωση της ερμηνευόμενης διάταξης, η οποία κατ' αρχήν περιέχει ρύθμιση που εξαιρεί από τον κανόνα της υποχρεωτικής παραμονής των στρατιωτικών στο στράτευμα και, κατά τα γνωστά ως εξαιρετική, είναι στενώς ερμηνευτέα (ΣτΕ 917/2019, κ.α.), προκύπτει ότι γίνεται χρήση όρων και γενικότερα εννοιών που προσιδιάζουν στην ορολογία που χρησιμοποιεί ο συνταγματικός και κοινός νομοθέτης στην ρύθμιση θεμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (εκλογή, μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ- ΕΠ ΤΕΙ).

18.- Από την αιτιολογική έκθεση του ν.2913/2001, στην οποία σαφώς γίνεται αναφορά σε κατηγορία κρατικών λειτουργών, συνάγεται ότι, δικαιολογητικός λόγος της ρύθμισης είναι η άρση του κωλύματος που υπήρχε για την ακαδημαϊκή εξέλιξη μόνον των

στρατιωτικών σε σχέση με τους λοιπούς υπαλλήλους και κρατικούς λειτουργούς, κατ' ουσίαν δηλαδή η άρση του περιορισμού της υποχρέωσης να υπηρετήσουν αυτοί για ορισμένο χρονικό διάστημα. Η άρση του κωλύματος αυτού, όπως συνάγεται από την ίδια την αιτιολογική έκθεση στηρίζεται στην παροχή δυνατότητας σ' αυτούς να έχουν ακαδημαϊκή εξέλιξη, εφόσον ήθελαν κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 5 του Συντάγματος (επαγγελματική ελευθερία) να επιλέξουν την ακαδημαϊκή καριέρα.

19.- Ωστόσο, ως ακαδημαϊκή εξέλιξη και σταδιοδρομία δεν μπορεί να νοηθεί παρά μόνον εκείνη που πραγματοποιείται σύμφωνα με το ελληνικό Σύνταγμα και τους νόμους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι τελευταίοι αυτοί νόμοι θέτουν το αυστηρό πλαίσιο για την εκλογή των μελών ΔΕΠ και την ακαδημαϊκή τους εξέλιξη. Τούτων έπεται ότι ο νομοθέτης της ερμηνευόμενης ρύθμισης, δεν μπορεί παρά να είχε υπόψη του μόνο αυτά τα ποιοτικά κριτήρια που θεσπίζει η εθνική έννομη τάξη μας, καθώς και την τηρούμενη διαδικασία και όχι τα ποικίλα κριτήρια και διαδικασία που τυχόν θέτουν οι αλλοδαπές έννομες τάξεις για την ακαδημαϊκή εξέλιξη. Κατά συνέπεια των πιο πάνω εκτιθέμενων, η διαφοροποίηση των δύο κατηγοριών ερείδεται στο ότι η ακαδημαϊκή εξέλιξη, κατά την επιλογή του νομοθέτη, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας για τα ΑΕΙ και ΤΕΙ (ν.1262/1982 και 1404/1983) που ίσχυαν κατά την ψήφιση της τροποποίησης του άνω άρθρου 34 (με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001), τις οποίες προφανώς γνωρίζει και εννοεί ο νομοθέτης και στις οποίες, εμμέσως πλην σαφώς, παραπέμπουν τόσο η κρίσιμη διάταξη όσο η σχετική αιτιολογική έκθεση.

20.- Κατόπιν των ανωτέρω, δεδομένης δε και της υποχρέωσης του Ελληνικού Κράτους για οικονομική ενίσχυση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο περιορισμός που τίθεται στους στρατιωτικούς για τον υποχρεωτικό χρόνο παραμονής και συνακόλουθα η υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης, αίρονται στις περιπτώσεις αξιωματικών οι οποίοι εκλέγονται μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ της ημεδαπής και όχι της αλλοδαπής. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται και η ανταπόδοση προς το Ελληνικό Κράτος των παροχών τις οποίες έλαβαν στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων τα οποία παραιτούνται πριν την συμπλήρωση του υποχρεωτικού χρόνου παραμονής στο στράτευμα προκειμένου να παράσχουν τις υπηρεσίες τους στα ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ της χώρας (πρβλ. και Γνωμ. ΝΣΚ 47/2013). Άλλωστε, όπως γίνεται δεκτό και από το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ

2019/2014, 3825/2013), οι εν λόγω αξιωματικοί που εκλέγονται μέλη ΔΕΠ ΑΕΙ ή ΑΤΕΙ αποτελούν, ενόψει της ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας τους, ειδική κατηγορία αξιωματικών και σε κάθε περίπτωση παραμένουν και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο Ελληνικό Δημόσιο, έστω και από άλλη θέση.

21.- Στην αντίθετη περίπτωση, μία τέτοια γενίκευση, πέραν των προφανών κινδύνων καταστρατήγησης, θα οδηγούσε σε διατάραξη της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ του επιδιωκόμενου από τον νομοθέτη σκοπού, ήτοι της ανάγκης των Ενόπλων Δυνάμεων να επωφελούνται των υπηρεσιών των στελεχών τους κατά το μεγαλύτερο δυνατό χρονικό διάστημα, αλλά και της αξιοποίησης αυτών, ως δημοσίων λειτουργών, στα εποπτευόμενα και επιδοτούμενα από το Κράτος ΑΕΙ και τα ΑΤΕΙ της ημεδαπής, οπότε και απαλλάσσονται των περαιτέρω οικονομικών υποχρεώσεών τους προς αυτό.

Β. Κατά τη γνώμη της **μειοψηφίας**, η οποία απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, Δημήτριο Αναστασόπουλο και Θεόδωρο Τσιρά (ψηφοί δύο - 2):

22.- Στα δύο υποερωτήματα κρίσιμες διατάξεις είναι του ν.δ. 1400/1973, άρθρο 34 παράγ. 6, όπως ισχύει αντικατασταθέν, με αφορμή την κατά το ιστορικό παραίτηση αξιωματικού προκειμένου να απασχοληθεί σε πανεπιστήμιο της Κύπρου. Ερωτάται κατ' ουσίαν με τα δύο υποερωτήματα, αν η εν λόγω μετακίνηση και απασχόληση σε αλλοδαπό πανεπιστήμιο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των ως άνω υπό ερμηνείαν διατάξεων. Πρόκειται για το ίδιο ερμηνευτικό ζήτημα και επιδέχεται ενιαία απάντηση.

23.- Η κατά το ιστορικό του ερωτήματος απασχόληση σε αλλοδαπό πανεπιστήμιο χώρας της ΕΕ θέτει αναπότρεπτα ζήτημα ερμηνείας των εθνικών διατάξεων υπό το πρίσμα του ενωσιακού δικαίου. Η εν λόγω ερμηνεία δεν συναρτάται ούτε σχετίζεται με την δυνατότητα στενότερης ή ευρύτερης ερμηνείας των εθνικών διατάξεων που είναι άλλης τάξεως θέμα, αλλά τίθεται ως ζήτημα ιεραρχίας και υπεροχής κανόνων δικαίου έναντι αλλήλων. Η ιεραρχία των κανόνων δικαίου είναι ζήτημα πρωθύστερο κάθε άλλης προσέγγισης, αφού απαντά στο ερώτημα αν οι υπείκοντες στο υπέρτερο ενωσιακό δίκαιο εθνικοί κανόνες ισχύουν και εφαρμόζονται ή όχι εν προκειμένω.

24.- Η ΣυνΕΕ προέβλεψε, μεταξύ άλλων, ότι η Ένωση παρέχει χώρο, εντός του οποίου εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων (ΣυνθΕΕ, άρθρο 3 παρ.2). Στην εν λόγω ελευθερία περιέχεται η ενδιαφέρουσα το υποβληθέν ερώτημα ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων (ΣυνθΕΕ, άρθρου 45 επ.). Περιεχόμενο της ελευθερίας είναι

η κατάργηση όλων των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, ώστε να αποδέχονται προσφορά εργασίας, και να διακινούνται και διαμένουν ελεύθερα για το σκοπό αυτό στα κράτη μέλη (ΣυνθΛΕΕ, άρθρ.45 παρ.2 και 3). Η εν λόγω ελευθερία είναι το τοσούτο θεμελιώδης, ώστε ακόμη και ο γενικώς ισχύων κανόνας ότι η εφαρμογή της προϋποθέτει μετακίνηση εργαζόμενου από χώρα σε χώρα της ΕΕ, κλονίσθηκε από το ΔΕΚ. Κρίθηκε συναφώς ότι επίκληση παραβίασης της ελευθερίας αυτής είναι βάσιμη ακόμη και όταν το εθνικό μέτρο περιορισμού μπορεί, αν εφαρμοσθεί εντός κράτους μέλους (δηλ. χωρίς μετακίνηση) να κάνει λιγότερη ελκυστική την ελεύθερη κυκλοφορία, αποτρέποντας τους πολίτες της Ένωσης να εγκαταλείψουν το εν λόγω κράτος (ΔΕΚ απόφαση της 23-10-2007, Morgan).

25.- Οι ως άνω ενωσιακές ρυθμίσεις επιφυλάσσουν εξαίρεση εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων σε περίπτωση περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας, ενώ εξαιρείται της εφαρμογής τους η δημόσια διοίκηση. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το ιστορικό του ερωτήματος δεν τέθηκε ούτε καν από τα στοιχεία αναδύθηκε θέμα που σχετίζεται με τους ως άνω λόγους που δικαιολογούν την μη εφαρμογή της κοινοτικής ελευθερίας. Ως προς τη δημόσια διοίκηση επισημαίνεται ότι ως δημόσια διοίκηση νοείται κατά το ενωσιακό δίκαιο εκείνη όπου ασκείται δημόσια εξουσία κατά το λειτουργικό κριτήριο (ΔΕΚ, απόφαση της 17-12-1980, υπόθεση 149/79). Ο στρατός ανήκει στην έννοια αυτή, αλλά δεν ανήκουν οι φορείς στο χώρο της παιδείας (Π.Δ. Δαγτόγλου, Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο II, 1998, σελ. 172,173). Εν προκειμένω σημειώνεται, κατ' αρχήν, ότι οι εθνικές ρυθμίσεις είναι κατά το γράμμα τους επιτρεπτικές αποχώρησης (παραίτησης) από τη διοίκηση (στρατό), και όχι περιοριστικές πρόσβασης σε αυτήν. Ως προς τους φορείς όμως της μέλλουσας απασχόλησης παρατηρείται ότι αναφέρεται σε εκπαιδευτικούς φορείς όπου δεν ασκείται δημόσια εξουσία κατά το ενωσιακό δίκαιο. Ο αξιωματικός παραιτείται από τη δημόσια διοίκηση όπου ασκείται δημόσια εξουσία (και εμπίπτει στην εξαίρεση) για να απασχοληθεί σε ΑΕΙ, όπου δεν ασκείται δημόσια εξουσία (και δεν εμπίπτει στην εξαίρεση). Επακόλουθο είναι ότι ο περιορισμός πρόσβασης σε ΑΕΙ άλλου κράτους μέλους συνιστά παραβίαση της ως άνω κοινοτικής ελευθερίας.

Συμπερασματικά, σύμφωνα με τη γνώμη αυτή, πρέπει να γίνει δεκτό ότι στις υπό ερμηνείαν διατάξεις συμπεριλαμβάνονται τα ΑΕΙ των χωρών μελών της ΕΕ, ενώ, υπό

την τυχόν αντίθετη εκδοχή, οι εθνικές ρυθμίσεις είναι αντίθετες στο ενωσιακό δίκαιο περί ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων.

26.- Κατόπιν των ανωτέρω, γίνεται δεκτό, ότι ως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ) της διάταξης της παραγράφου 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973 (όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001 και ισχύει) νοούνται τα περιοριστικά αναφερόμενα στον ν. 4485/2017, ήτοι τα Ανώτατα Ιδρύματα της ημεδαπής. Συνακολούθως, δεν μπορούν να υπαχθούν στην ανωτέρω διάταξη Αξιωματικοί που εκλέγονται μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και Ανωτάτων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΤΕΙ) της αλλοδαπής.

Απάντηση.

27.- Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ΄) γνωμοδοτεί :

α) επί του πρώτου υποερωτήματος, **κατά πλειοψηφία**, ότι Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ) της διάταξης της παραγράφου 6 του άρθρου 34 του ν.δ/τος 1400/1973 (όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 2913/2001 και ισχύει) νοούνται τα περιοριστικά αναφερόμενα στον ν. 4485/2017, ήτοι τα ανώτατα ιδρύματα της ημεδαπής,

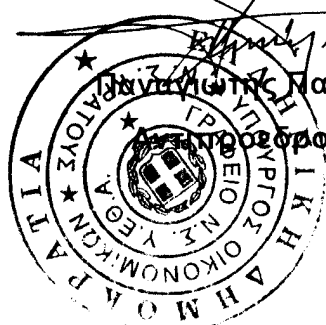
β) επί του δευτέρου υποερωτήματος, **κατά πλειοψηφία**, ότι δεν μπορούν να υπαχθούν στην ανωτέρω διάταξη Αξιωματικοί που εκλέγονται μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και Ανωτάτων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΤΕΙ) της αλλοδαπής.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 22-11-2020

Ο Πρόεδρος των

Γεωργίου Παναγιωτουνάκος
Πρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Αρ. Σινάνης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.